

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 19. juni 2006

JOURNAL NR.
SA4-2006-115-0013

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: EC/TJ

STATSADVOKATEN I AALBORG

NYHAVNSGADE 9
POSTBOKS 539
9100 AALBORG

TELEFON 96 32 42 00
FAX 98 16 39 16

Nordjyske Stiftstidende har i de seneste uger omtalt en række sager behandlet af Statsadvokaten i Aalborg. Der er i den forbindelse rejst spørgsmål om embedets sagsbehandling og habilitet. Sagerne har især drejet sig om såkaldte politiklagesager.

Artikelserien har affødt en række spørgsmål til Justitsministeren.

Jeg skal hermed redegøre for sagerne og kommentere de påstande, Nordjyske Stiftstidende har fremsat.

1. Nordjyske Stiftstidendes artikler bragt 28. – 30. maj 2006 – Ørskov-sagen.

I forbindelse med en omtale af Ørskov-sagen fremsatte Nordjyske Stiftstidende påstande om, at jeg ikke skulle have været opmærksom på centrale oplysninger vedrørende spørgsmål om cirkulære mærker på håndled, samt at der ved min behandling af sagen var undertrykt eller forvansket sådanne oplysninger.

I forbindelse med avisens omtale af sagen, blev der tillige rejst spørgsmål om inhabilitet hos statsadvokatassessor John Kølbæk, der var sagsbehandler, og mig,

- fordi John Kølbæk og daværende konstitueret politimester i Løgstør, Søren Gade, forud for undersøgelsen samtidigt havde været ansat i statsadvokaturen i Aalborg, og fordi de i øvrigt havde stiftet bekendtskab med hinanden i Grønland.

- fordi jeg forud for undersøgelsen havde været ansat i Løgstør, samtidig med, at en af de undersøgte betjente var ansat der,
- fordi Søren Gade havde været ansat som vicesstatsadvokat, mens jeg har været statsadvokat, og
- fordi John Kølbæk har været sagsbehandler på sagen under hele forløbet af sagen, også i efteråret 2005, mens han var konstitueret som vicepolitimester i Thisted.

Endelig udtryktes der betænkeligheder ved, at kontrollen med de nordjyske politikredse hører under mit embede, fordi jeg tidligere har været ansat ved flere af de politikredse, der hører under statsadvokaturen.

STATSADVOKATEN

SIDE 2

De spørgsmål, der vedrører sagens materielle indhold, er besvaret ved min redegørelse af 31. maj 2006 til Rigsadvokaten og Rigsadvokatens fremsendelsesskrivelse af 1. juni 2006.

For så vidt angår de spørgsmål, der vedrører sagsbehandlingen og inhabilitet, skal jeg udtale følgende:

Oplysninger om karriereforløb og personsammenfald:

Fra 1987 til 1989 var jeg ansat som politifuldmægtig med delt tjeneste mellem Hobro og Løgstør politikredse, således at jeg to dage om ugen gjorde tjeneste i Løgstør. I den periode var den ene af de undersøgte betjente, politiassistent Knud Borregaard, ifølge personalefortegnelsen ansat ved Løgstør Politi. Den anden blev først ansat i 1991.

I 1998 tiltrådte jeg stillingen som statsadvokat i Aalborg. På det tidspunkt og frem til 1. maj 2001 var Søren Gade vicesstatsadvokat.

I efteråret 1999 foretog vicesstatsadvokat Søren Gade en undersøgelse for Politimesteren i Grønland. John Kølbæk var da ansat som vicepolitimester i Grønland.

John Kølbæk og Søren Gade har i perioden fra 1. april 2000 til 1. maj 2001 begge været ansat ved Statsadvokaten i Aalborg som henholdsvis statsadvokatassessor og vicesstatsadvokat.

I en periode på ca. 3 måneder - fra 22. august til 25. november 2005 - var John Kølbæk konstitueret som vicepolitimester ved Thisted Politi, idet han vikarierede i politikredsen i forbindelse med, at politikredsens vicepolitimester deltog i et kursus.

Habilitetsregler:

Det følger af retsplejelovens § 96, stk. 2, at de offentlige anklagere i forbindelse med behandlingen af straffesager skal påse, at straffskyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Ifølge retsplejelovens § 97 må den, der efter forvaltningslovens kapitel 2 anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, ikke virke som anklager i sagen.

Sagen vedrørende Jens Arne Ørskov Mathiassens dødsfald er efterforsket efter reglerne i strafferetsplejen, jf. retsplejelovens § 1020a, stk. 2 og § 1020g. Det er således også for denne sag forvaltningslovens kapitel 2, der afgør habilitetsspørgsmålet.

STATSADVOKATEN

SIDE 3

I forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1 – 4, er der opregnet en række konkrete momenter, som bevirker inhabilitet. Ingen af disse momenter er aktuelle i forbindelse med denne sag.

Herudover følger det af § 3, stk. 1, nr. 5, at personen er inhabil, *”hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.”*

Foreligger der inhabilitet hos statsadvokatassessor John Kølbæk eller mig i forhold til denne sag, på grund af vores tidligere samarbejde med konstitueret politimester Søren Gade eller kendskab til ham i øvrigt?

Det er min opfattelse, at det forhold, at statsadvokatassessor John Kølbæk og konstitueret politimester Søren Gade begge var ansat her ved embedet som henholdsvis statsadvokatassessor og vicesstatsadvokat i en periode på 13 måneder frem til 1. maj 2001, ikke er egnet til at vække tvivl om John Kølbæks upartiskhed. Ej heller er det forhold, at de mødtes i Grønland i tjenstlig henseende efteråret 1999, egnet til at vække tvivl om John Kølbæks upartiskhed.

Det er videre min opfattelse, at det forhold, at konstitueret politimester Søren Gade var ansat som vicesstatsadvokat her ved embedet, mens jeg var statsadvokat, i en periode på 3 år frem til 1. maj 2001 heller ikke er egnet til at vække tvivl om min upartiskhed i denne sag.

Jeg har herved lagt vægt på, at undersøgelsen ikke har været rettet mod Søren Gades person eller embedsførelse, og at der ikke mellem John Kølbæk og Søren Gade eller mellem Søren Gade og mig foreligger et bekendtskab, der strækker sig ud over, hvad tjenesten har givet anledning til.

Foreligger der inhabilitet hos mig i forhold til sagen på grund af min tidligere ansættelse ved Politimesteren i Løgstør?

Det er min opfattelse, at det forhold, at jeg i en periode på cirka to år i 1987-89 gjorde tjeneste ved Politimesteren i Løgstør som politifuldmægtig to dage om ugen samtidig med, at en af de undersøgte politiassistenter var ansat i politikredsen, ikke er egnet til at vække tvivl om min upartiskhed i denne sag.

Jeg har herved lagt vægt på, at perioden ligger 13 år forud for, at undersøgelsen i sagen blev indledt, at samarbejdet mellem en politiassistent og en politifuldmægtig i en politikreds ikke er særlig tæt, og at der ikke i øvrigt foreligger et bekendtskab, der strækker sig ud over det, som ansættelsesforholdet gav anledning til.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

Er det forhold, at statsadvokatassessor John Kølbæk var sagsbehandler gennem hele sagen, kritisabelt?

Undersøgelsen af Jens Arne Ørskov Mathiasens dødsfald er foretaget ad to gange, dels i perioden fra 14. juni til 4. september 2002, hvor jeg traf afgørelse i sagen, dels i perioden fra genoptagelsen den 12. februar til 17. marts 2005, hvor jeg på ny traf afgørelse i sagen. Herudover er der flere gange afgivet udtalelser til Rigsadvokaten til brug ved behandlingen af klager over afgørelser i sagen, herunder den 17. november 2005 til brug for besvarelse af spørgsmål fra Folketinget. Statsadvokatassessor John Kølbæk har deltaget i sagsbehandlingen gennem hele forløbet.

Det forhold, at John Kølbæk har været sagsbehandler, indebærer, at han har efterforsket sagen og herunder foretaget afhøringer, indhentet erklæringer m.v. i samråd med mig. Afgørelserne i sagen er alle truffet af mig efter drøftelse med John Kølbæk.

Det er helt sædvanlig fremgangsmåde, at det er samme myndighed, der fortsætter en undersøgelse, såvel efter genoptagelse på grund af nye oplysninger som i det tilfælde, hvor en overordnet myndighed har omgjort en beslutning om at slutte en sag. I denne sag var det således mig, der på baggrund af nye oplysninger traf beslutning om at genoptage undersøgelsen af sagen. Statsadvokatassessor John Kølbæk havde et indgående kendskab til sagen, og det var derfor min vurdering, at han bedre end andre ville kunne foretage den videre efterforskning, vurdere de nye oplysningers betydning og dermed give mig det bedste oplæg til den afgørelse, jeg skulle træffe i sagen.

I november 2005 bistod statsadvokatassessor John Kølbæk mig med at udarbejde mit svar til Rigsadvokaten i forbindelse med spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og medlem af Folketinget, Per Clausen. Undersøgelsen var på det tidspunkt afsluttet, og jeg havde truffet afgørelse i sagen. John Kølbæk var på det tidspunkt konstitueret som vicepolitimester i Thisted.

Baggrunden for spørgsmålene fra Folketingets Retsudvalg og medlemmet af Folketinget var, at der i udsendelsen ”Hævet over mistanke”, som blev bragt den 9. november 2005 på DR1, blev rejst kritik af Retslægerådets behandling af sagen, ligesom det blev antydnet, at Retslægerådet måske ikke havde haft forelagt det fuldstændige sagsmateriale.

Rigsadvokaten anmodede den 15. november 2005 med en svarfrist til den 21. november 2005 blandt andet om en redegørelse for, hvilket materiale, der havde været forelagt for Retslægerådet, og om en udtalelse om det i øvrigt i tv-udsendelsen fremførte, herunder om de lægelige udtalelser gav mig anledning til fornyede overvejelser.

STATSADVOKATEN

Statsadvokatassessoren havde i kraft af sin varetagelse af sagsbehandlingen under sagen et indgående kendskab til denne, herunder hvilket materiale, der havde været fremsendt til Retslægerådet. En vurdering af, om udsendelsen gav anledning til fornyede overvejelser og eventuelt fornyede undersøgelser, måtte nødvendigvis indebære en sammenholdelse af oplysningerne fra udsendelsen med sagens oplysninger. Da jeg skønnede, at ingen andre end statsadvokatassessoren inden for svarfristen ville være i stand til at foretage denne sammenholdelse, fandt jeg det nødvendigt midlertidigt at afbryde statsadvokatassessorens vikariat hos Politimesteren i Thisted.

SIDE 5

Henset til opgavens karakter og til, at statsadvokatassessoren fortsat var ansat i statsadvokaturen og blot midlertidigt udlånt til tjeneste ved Thisted Politi, fandt jeg det fuldt forsvarligt at bede John Kølbæk om at bistå mig med at udarbejde svar på Rigsadvokatens forespørgsel.

Det bemærkes, at min afgørelse i sagen var påklaget til Rigsadvokaten, der på dette tidspunkt endnu ikke havde truffet afgørelse. Der var således ikke tale om, at statsadvokatassessoren foretog yderligere undersøgelser i sagen.

2. Nordjyske Stiftstidende den 31. maj - 3. juni 2006 – fladjernsagen.

Nordjyske Stiftstidende har i artikler af 31. maj og 1. juni 2006 behandlet en sag, hvor to piger den 13. maj 2005 blev afhørt af to polititjenestemænd i anledning af en anmeldelse om, at de havde købt stjålne fladjern. Pigerne blev medtaget i patruljebil og kørt til den ene piges bopæl, hvor der blev ransaget.

Det fremgår af artiklerne, at de to polititjenestemænd i en politirapport af 13. maj 2005 i strid med sandheden oplyste, at de to piger fik lov til at gå fra stedet, og at jeg ”blåstemplede” politirapporten.

Jeg har følgende bemærkninger til sagen og politirapporten:

Sagen er behandlet som politiklagesag efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c i anledning af, at advokat Niels Fjeldberg anmeldte de to polititjenestemænd for overtrædelse af straffeloven i forbindelse med sagens behandling. Advokat Fjeldberg anmeldte i den forbindelse bl.a. de to politiassistenter for overtrædelse af straffelovens § 175 i forbindelse med udfærdigelse af ovennævnte politirapport af 13. maj 2005.

Undersøgelsen omfattede således udover politirapporten flere andre punkter i de to polititjenestemænds behandling af sagen.

STATSADVOKATEN

Min afgørelse.

SIDE 6

Den 2. november 2005 indstillede jeg efterforskningen i hele sagen, da jeg ikke fandt, at der var nogen rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, er begået.

Jeg fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik af de to polititjenestemænds adfærd. Jeg gav dog i min afgørelse udtryk for, at rapporten ikke var fyldestgørende, og at det havde været mere hensigtsmæssigt, om hele hændelsesforløbet havde været skrevet i rapporten fra starten.

Min afgørelse blev påklaget til Rigsadvokaten.

Rigsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten stadfæstede den 29. marts 2006 min afgørelse om at indstille efterforskningen vedrørende eventuelt strafbart forhold.

Rigsadvokaten fandt imidlertid efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet, herunder blandt andet, at den anførte politirapport var mangelfuld, at polititjenestemændenes gennemførelse af politiforretningen var kritisabel.

Om den omstridte politirapport fremgår af min afgørelse følgende:

”Politiassistent udfærdigede anmeldelsesrapporten af 13. maj 2005, hvoraf fremgår, at..... (de to piger) fik lov til at gå fra stedet.

Af rapporten fremgik ikke, at de havde været med i patruljebilen, og at politiassistent havde været på(den ene piges).... bopæl.

På baggrund heraf og af anmeldelsen skal der derfor tages stilling til, om der foreligger en overtrædelse af straffelovens § 175, der siger, at ”Den, der for at skuffe i retsforhold i offentlig dokument, som det ifølge lov eller særligt pligtforhold påhviler den pågældende at udfærdige afgiver urigtig erklæring om noget forhold, angående hvilket erklæringen skal tjene som bevis, straffes”

Politiassistent har blandt andet forklaret, at han ikke fandt det nødvendigt at skrive mere, da han ikke opfattede det, der var sket, som en ransagning, og da der ikke var nogen sag på pigerne. Først den 17. maj 2005, da der blev klaget, skrev han om henvendelsen på bopælen. Endvidere valgte han den 13. maj 2005 af tidsmæssige årsager at skrive så kort som muligt, da han prioriterede, at underrette skolen, at få aftalt afhøring vedrørende ... (en tredje pige)....., og at få underrettet socialforvaltningen. Den 17. maj 2005, tirsdag efter pinse, oplyste vicepolitikommisær, at han havde yderligere oplysninger, hvorfor han skrev en fortsættelsesrapport.

STATSADVOKATEN

SIDE 7

Vicepolitikommisær har blandt andet forklaret, at da han mødte på arbejde den 17. maj 2005, startede de på at gøre sagsbehandlingen færdig, og han kunne da se, at rapporten af 13. maj 2005 var lidt kortfattet og, at han havde noget mere, at tilføje. Endvidere var der blevet klaget.

Af retsplejelovens § 744 fremgår, at ”Politiet udfærdiger snarest rapport om de afhøringer, der foretages, og om andre efterforskningsskridt, medmindre oplysninger herom foreligger på anden måde”.

Udgangspunktet er således, at alt, hvad der foretages af efterforskningsskridt, skal skrives i rapporten.

Rapporten er ikke fyldestgørende, men jeg finder ikke, at det, der blev skrevet i rapporten, er en urigtig oplysning. Jeg finder heller ikke på baggrund af politiassistent forklaring om, hvorfor han ikke skriver hele hændelsesforløbet i rapporten, at han har haft forsæt til at skuffe i retsforhold.

Jeg finder herefter ikke, at straffelovens § 175 er overtrådt, eller at der har været forsæt hertil.

Da politiassistent opfattede det således, at pigerne var ude af sagen, og at der ikke var foretaget ransagning, finder jeg heller ikke tilstrækkelig grundlag for at kritisere, at hele hændelsesforløbet ikke blev skrevet i rapporten den 13. maj 2005. Jeg lægger også vægt på, at han af tidsmæssige årsager valgte at skrive så kort som muligt.

Jeg finder dog, at det have været mere hensigtsmæssigt, om hele hændelsesforløbet havde været skrevet i rapporten fra starten, således at det i det mindste kort var fremgået, at pigerne var taget med i patruljebilen, og var kørt eller forsøgt kørt hjem til forældrene.”

Om samme rapport anfører Rigsadvokaten i sin afgørelse bl.a.:

”Jeg er enig med statsadvokaten i, at politiassistentens rapport ikke giver et fyldestgørende billede af de efterforskningsskridt, de polititjenestemændene foretog i sagen. Rapporten af 13. maj 2005 burde derfor have indeholdt de oplysninger, der senere og efter indgivelsen af klagen, blev tilføjet.

STATSADVOKATEN

SIDE 8

Udover det af statsadvokaten anførte kan jeg tilføje, at det ikke mindst af hensyn til mulighederne for anklagemyndighedens løbende legalitetssikring af anvendelsen af straffeprocessuelle tvangsindgreb er centralt, at en politirapport giver et retvisende billede af anvendelsen af sådanne.

Jeg er enig med statsadvokaten i, at der ikke er nogen rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, er begået”.

Mine bemærkninger.

Det fremgår således af min afgørelse,

- at alt, hvad der foretages af efterforskningsskridt, skal fremgå af rapporten,
- at rapporten ikke var fyldestgørende,
- at jeg ikke fandt, at der forelå en overtrædelse af straffelovens § 175 om urigtig erklæring, samt endelig
- at det havde været mere hensigtsmæssigt, om hele hændelsesforløbet havde været skrevet i rapporten fra starten.

Sagen er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c, og afgørelsen er truffet efter en sædvanlig vurdering af sagens omstændigheder og bevisligheder.

At Rigsadvokaten ved sin afgørelse efter en samlet vurdering fandt, at sagsforløbet var kritisabelt og således har strammet min afgørelse op, er netop udtryk for, at klagesystemet virker.

3. Nordjyske Stiftstidende den 4. juni 2006 - Egon Thomsen-sagen.

Nordjyske Stiftstidende har den 4. juni 2006 omtalt en sag, hvor Egon Thomsen i 2000 blev dømt for bl.a. brandstiftelse begået i april 1999. Egon Thomsen indgav efter dommen klage over politiets efterforskning.

I forbindelse med omtale af sagen anførtes det i Nordjyske Stiftstidende, at det var stærkt kritisabelt, at en domsmand, der medvirkede ved landsrettens behandling af ankesagen mod Egon Thomsen, få dage senere startede i et kontorjob hos mig.

STATSADVOKATEN

Der blev endvidere stillet spørgsmålstegn ved, om jeg kunne behandle en klage over politiets efterforskning af sagen, når jeg havde mødt som anklager. Endelig blev der udtrykt undren over, at jeg selv kunne træffe afgørelse om min habilitet.

SIDE 9

Sagens omstændigheder er følgende:

Den 3. februar 2000 blev Egon Thomsen ved Brønderslev Ret idømt 3 måneders betinget fængsel for den 17. april 1999 at have sat ild til en affaldscontainer, der stod ved en beboelsesejendom i Brønderslev. Ved dommen blev Egon Thomsen frifundet for brandstiftelse i en affaldsskakt i samme ejendom samme aften. Egon Thomsen ankede dommen til Vestre Landsret med påstand om frifindelse for det forhold, han var blevet dømt for. Anklagemyndigheden modankede med påstand om domfældelse for begge forhold. Ved Vestre Landsrets dom af 24. oktober 2000 blev Egon Thomsen fundet skyldig i begge forhold og idømt 6 måneders ubetinget fængsel. Jeg mødte selv som anklager i sagen.

Domsmand senere ansat hos statsadvokaten.

Under domsforhandlingen, der strakte sig over den 23. og 24. oktober 2000, medvirkede en kvindelig domsmand, som den 1. november 2000 blev ansat ved mit embede som servicemedarbejder i et skånejob. Initiativet til ansættelsen blev taget af Aalborg Kommune. Den 26. september 2000 havde den pågældende sammen med en medarbejder ved Aalborg Kommune en samtale med min kontorleder. Jeg deltog selv i starten af samtalen. Jeg var ikke under domsforhandlingen af sagen mod Egon Thomsen opmærksom på, at den person, som jeg en lille måneds tid forinden havde haft en ansættelsessamtale med, var domsmand.

Den 1. november 2000 påbegyndte den pågældende domsmand job som servicemedarbejder ved statsadvokaturen. Hun gjorde opmærksom på, at hun var domsmand og på, at hun havde været domsmand i ankesagen mod Egon Thomsen. Den 2. november og 8. november 2000 gjorde jeg landsretten opmærksom på, dels om den pågældende

på grund af sin ansættelse generelt var inhabil som domsmand, dels at hun havde været domsmand i sagen mod Egon Thomsen, hvor jeg havde været anklager.

Den 10. november 2000 videresendte landsretten mine skrivelser til Egon Thomsens forsvarer.

Den 15. november 2000 fremsatte Egon Thomsens forsvarer overfor Den Særlige Klageret anmodning om genoptagelse af sagen. Forsvareren anførte som begrundelse i alt 12 punkter vedrørende mangler ved efterforskningen, vidners forklaringer og landsrettens domsudskrift. Forsvareren anførte endvidere, at pågældende domsmand var inhabil.

STATSADVOKATEN

SIDE 10

Den 18. september 2001 afsagde Den Særlige Klageret kendelse, hvori er anført:

*”Det, der er anført til støtte for begæringen, findes ikke efter retsplejelovens § 977, stk. 1, at give grundlag for at genoptage sagen, hvorfor bestemmes:
Begæringen om genoptagelse afvises.”*

Min vurdering.

Det er naturligvis uheldigt, at hverken domsmanden eller jeg ved domsforhandlingens start den 23. oktober 2000 gjorde retsformanden opmærksom på inhabilitetsproblematikken. For mit eget vedkommende skyldtes det, at jeg ikke genkendte pågældende, som jeg en måneds tid forinden havde haft en kort samtale med. Straks jeg blev opmærksom på problemet, underrettede jeg landsretten, som orienterede forsvareren. Det var således på min foranledning, at spørgsmålet blev bragt frem. Den Særlige Klageret har vurderet, at forholdet ikke skulle føre til genoptagelse af sagen.

Habilitet til at behandle Egon Thomsens klage over Hjørring Politis dispositioner i forbindelse med behandlingen af straffesagen.

Ved skrivelse af 28. december 2000 rettede Egon Thomsen henvendelse til Rigsadvokaten vedrørende sagen. Egon Thomsen anførte i skrivelsen, at efterforskningen af straffesagen mod ham var mangelfuld, lemfældig og inkompetent. Rigsadvokaten sendte skrivelsen til mig til afgørelse, idet der var tale om klager over politiets dispositioner som led i en strafferetlig efterforskning.

Den 14. januar 2001 skrev Egon Thomsen på ny til Rigsadvokaten og anførte, at han fandt det uhensigtsmæssigt og ikke særligt betryggende, at netop Statsadvokaten i Aalborg skulle behandle hans klager over politiets dispositioner under efterforskningen.

Den 19. januar 2001 besvarede Rigsadvokaten skrivelsen og anførte, at han opfattede Egon Thomsens skrivelse af 14. januar 2001 som en indsigelse om, at Statsadvokaten i Aalborg var inhabil i forbindelse med behandling af hans klage over politiets dispositioner foretaget under efterforskningen af straffesagen mod Egon Thomsen. Rigsadvokaten anførte videre:

”Jeg kan i den anledning oplyse, at det følger af forvaltningslovens § 6, stk. 2, at spørgsmålet om statsadvokaten i Aalborgs inhabilitet i relation til behandlingen af Deres klage over Hjørring Politis dispositioner afgøres af statsadvokaten. Statsadvokatens beslutning vedrørende spørgsmålet om habilitet vil kunne påklages til Rigsadvokaten.

STATSADVOKATEN

SIDE 11

Jeg har derfor videresendt Deres skrivelse af 14. januar 2000 til Statsadvokaten i Aalborg til videre foranstaltning.”

Den 24. januar 2001 traf jeg afgørelse om habilitetsspørgsmålet. Jeg fandt, at jeg ikke var inhabil.

Den 19. juni 2001 tiltrådte Rigsadvokaten min afgørelse.

Det fremgår af Rigsadvokatens afgørelse:

”Det følger af retsplejelovens § 96, stk. 2, at de offentlige anklagere i forbindelse med behandlingen af straffesager skal påse, at strafskyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Ifølge retsplejelovens § 97 må den, der efter forvaltningslovens kapitel 2 anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, ikke virke som anklager i sagen.

Der er efter min opfattelse intet grundlag for at antage, at statsadvokat Elsemette Cassøe i forbindelse med behandlingen af ankesagen mod Dem har haft en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1.

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4, medfører heller ikke inhabilitet hos statsadvokat Elsemette Cassøe, idet statsadvokaten ikke har deltaget i Hjørring Politis efterforskning af straffesagen.

Det forhold, at statsadvokat Elsemette Cassøe mødte som anklager i ankesagen mod Dem, er efter min opfattelse heller ikke egnet til at vække tvivl om hendes upartiskhed i forbindelse med behandlingen af Deres klager over dispositioner foretaget af politi-

tjenestemænd og en politifuldmægtig ansat hos Hjørring Politi under efterforskningen, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Jeg har ved min vurdering af spørgsmålet om inhabilitet lagt vægt på, at det følger af retsplejelovens § 101, stk. 1, at statsadvokaten udfører ankesager for retten. Det er ligeledes statsadvokaterne, der behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten og anmeldelser mod politipersonale for strafbare forhold begået i tjenesten, jf. retsplejelovens kapitel 93 b og kapitel 93 c.

Retsplejeloven pålægger endvidere de regionale statsadvokater en række andre opgaver i forbindelse med behandlingen af straffesager. I henhold til retsplejelovens § 101, stk. 2, er det således statsadvokaterne, der fører tilsyn med politimestrenes behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser truffet af politimestrene vedrørende strafforfølgning. Det er også statsadvokaterne, der træffer afgørelse vedrørende erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, jf. retsplejelovens § 1018 e.

STATSADVOKATEN

SIDE 12

Som det fremgår, er der således i lovgivningen forudsat, at den samme regionale statsadvokat kan træffe afgørelser vedrørende forskellige spørgsmål i tilknytning til begivenhedsforløbet og sagsbehandlingen i en konkret straffesag.

Det forhold, at en statsadvokat har mødt som anklager i en straffesag, medfører på den baggrund efter min opfattelse ikke i almindelighed, at den pågældende statsadvokat må anses for inhabil ved behandlingen af andre spørgsmål i sagen. Således vil der normalt intet være til hinder for, at den statsadvokat, der har mødt som anklager i straffesagen, behandler klager over politiets dispositioner i forbindelse med strafforfølgningen.

På den baggrund finder jeg ikke, at statsadvokat Elsemette Cassøe er inhabil ved behandlingen af Deres klage over politiets dispositioner”.

Min vurdering.

Spørgsmålet om min habilitet har således været fremsat under behandlingen af sagen og er afgjort af Rigsadvokaten, og som det fremgår af Rigsadvokatens afgørelse, følger det af loven, at statsadvokaten dels møder i ankesager, dels afgør klager over politiets efterforskning.

4. Nordjyske Stiftstidende den 7. juni 2006 – Holmann Pedersen-sagen.

Nordjyske Stiftstidende har den 7. juni 2006 omtalt en sag, hvor Kent Holmann Pedersen fra Randers har klaget over en voldelig anholdelse på Restaurant Oasen i Randers den 1. maj 2003.

Nordjyske Stiftstidende gengiver i artiklen den 7. juni 2006 Kent Holmann Pedersens version af sagen. Det fremgår af artiklen, at det er Nordjyskes opfattelse, at almindelige borgere som vidner over for politifolk i politiklagesager ofte ikke bliver hørt, borgernes vidneudsagn tæller ikke ret meget. Under overskrifterne ”Vidner stemplet som løgnere” og ”I politiets vold” anføres det, at selv nok så mange uafhængige vidner ikke altid rækker, når man kommer på kant med politiet.

STATSADVOKATEN

SIDE 13

I relation til den konkrete sag anføres det i artiklen, at der var fem vidner, der bakkede klageren op, men de blev pure afvist. I stedet lagde statsadvokaten fuldt ud de to betjentes lettere modstridende forklaringer til grund. Det anføres endvidere, at de fleste af vidnerne ikke kendte Kent Holmann Pedersen.

Sagen:

Sagen er behandlet som politiklagesag efter retsplejelovens kapitel 93 c i anledning af en anmeldelse fra advokat Niels Fjeldberg på vegne Kent Holmann Pedersen mod to politiassistenter fra Randers Politi for overtrædelse af straffelovens § 245 ved den 1. maj 2003 om aftenen i forbindelse med en anholdelse at have udøvet grov vold mod Kent Holmann Pedersen i baggården ved Restaurant Oasen i Randers, hvorved Kent Holmann Pedersen kom til skade.

Kent Holmann Pedersen blev anholdt den 1. maj 2003 og sigtet for overtrædelse af restaurationsloven ved samme dag ca. kl. 23.30 på Restaurant Oasen at have udvist støjende, voldelig eller lignende adfærd, idet han optrådte truende og højroestet, og for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 3, ved samme aften på og uden for Restaurant Oasen at have modsat sig anholdelse, idet han fægtede med armene, stemte imod og sparkede med benene.

Den 23. september 2003 blev Kent Holmann Pedersen ved Retten i Randers idømt 8 dagbøder hver på 200 kr. for overtrædelse af restaurationsloven og straffelovens § 119, stk. 3. Retten i Randers tog i dommen stilling til hændelsesforløbet inde på Restaurant Oasen og til, om Kent Holmann Pedersen efterfølgende modsatte sig anholdelse.

Udover Kent Holmann Pedersen og de to betjente afgav yderligere fem vidner forklaring i retten.

Om vidnerne i sagen anførte retten i sin afgørelse følgende:

”Med hensyn til de øvrige vidner, som har afgivet forklaring under sagen, finder retten, at der ikke kan lægges afgørende vægt på disse forklaringer set i relation til det hændelsesforløb, der er beskrevet af de to betjente. Baggrunden herfor er, at der dels er tale om personer, som tilhører tiltaltes bekendtskabskreds, og dels personer, der opholdt sig et stykke væk fra tiltaltes bord, og hvor to af vidnerne var i færd med at spille musik i et band.”

STATSADVOKATEN

SIDE 14

Den 1. oktober 2003 søgte Kent Holmann Pedersen om Procesbevillingsnævnets tilladelse til at anke dommen til landsretten. Procesbevillingsnævnet afslog den 24. november 2003 at give tilladelse til anke.

Procesbevillingsnævnet anførte følgende begrundelse for sin afgørelse:

”Efter retsplejelovens § 962, stk. 3, kan Procesbevillingsnævnet tillade anke af domme, der efter stk. 2 ikke kan indbringes for højere ret, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Efter sagens oplysninger og det til støtte for ansøgningen anførte finder nævnet, at disse betingelser ikke er opfyldt. Nævnet kan derfor ikke imødekomme Deres ansøgning”.

Min afgørelse:

Den 27. november 2003 traf jeg afgørelse i sagen efter at have afhørt Kent Holmann Pedersen, de to betjente og fire vidner, der var til stede på Restaurant Oasen. De fire vidner og yderligere et vidne var endvidere blevet afhørt i Retten i Randers under behandlingen af straffesagen. Det drejede sig om restauratøren, to musikere og en gæst, der var bekendt med og i selskab med Kent Holmann Pedersen. Jeg havde endvidere indhentet de sagsakter, der lå til grund for straffesagen mod Kent Holmann Pedersen. De vidneudsagn, der blev afgivet i retten, indgik derfor også i min behandling af sagen.

Jeg besluttede i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, at indstille efterforskningen mod de to politiassistenter, idet der efter min vurdering ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået.

Om de fem vidners forklaringer fremgår af min afgørelse følgende:

”Der er afgivet forskellige og indbyrdes uforenelige forklaringer om, hvad der skete i baggården.”

Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg erklærede sig enig i min afgørelse. Nævnet tilføjede, at min tilkendegivelse havde givet anledning til nogen drøftelse, men set i lyset af den i Retten i Randers afsagte dom og bevisvurderingen i øvrigt tiltrådte man, at der ikke blev rejst tiltale mod de to politiassistenter.

Rigsadvokatens afgørelse:

STATSADVOKATEN

Den 9. juli 2004 tiltrådte Rigsadvokaten min afgørelse. Rigsadvokaten anførte følgende:

SIDE 15

”Jeg kan herefter meddele Dem, at jeg er enig i statsadvokatens afgørelse. Jeg har ved min afgørelse lagt vægt på de samme forhold, som statsadvokaten har anført i sin afgørelse.”

Bemærkninger til Nordjyske Stiftstidendes påstande:

Min undersøgelse havde til formål at afdække, om der var grundlag for at rejse tiltale mod politiassistenterne for strafbart forhold/vold begået under politiforretningen samt undersøge, om der i øvrigt var grundlag for at kritisere de to politiassistenter adfærd under politiforretningen, herunder om der var anvendt mere magt, end situationen tilsagde.

Der er ud fra sagens oplysninger, herunder samtlige afgivne forklaringer, foretaget en helt sædvanlig bevisvurdering, herunder en vurdering af, om der var de til domfældelse i en straffesag tilstrækkeligt sikre beviser for, at de to politiassistenter forsætligt havde begået vold mod Kent Holmann Pedersen blandt andet i form af flere knytnæveslag.

For så vidt angår spørgsmålet om hvilken vægt, der kan lægges på vidnernes forklaringer, ligger min vurdering på linie med byrettens, ligesom både Politiklagenævnet og Rigsadvokaten var enige i min bevisvurdering.

5. Nordjyske Stiftstidende den 11. juni 2006 – JC-sagen.

Under overskrifterne *”Statsadvokat fordrejede retsbog”* og *”Politiaffæren”* omtalte Nordjyske Stiftstidende en sag vedrørende *”en betjent, der lagde an på en kvindelig klient under efterforskningen”*. Nordjyske Stiftstidende anfører: *”Betjenten skrev hede breve og gik ud med den kvindelige hovedperson i den sag, som han efterforskede.*

Kvindens ekskæreste og modpart i sagen følte, at det måtte være under al kritik, men det mente statsadvokat Elsemette Cassøe ikke”.

Sagen blev oprindeligt af mig behandlet som en klage over Aalborg Politis dispositioner i en tilholdssag og senere straffesag, hvor JC blev sigtet og senere dømt for trusler mod og frihedsberøvelse af sin tidligere samlever (den kvindelige klient) samt for gentagne gange at forfølge hende. Senere kom der fra JC en egentlig anmeldelse om embedsmisbrug mod kriminalassistenten, og sagen blev herefter behandlet som politiklagesag efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c.

STATSADVOKATEN

Min redegørelse i sagen.

SIDE 16

Den 7. maj 2001 forelagde jeg en redegørelse i sagen for Politiklagenævnet, og det fremgår heraf, at kriminalassistenten var efterforsker på sagen fra januar 1999 til den 12. juli 1999, hvor han selv bad om at blive frigjort fra sagen. Af redegørelsen fremgår endvidere:

”Kriminalassistent har endvidere i formentlig april 1999 sendt et brev til (den kvindelige klient), hvis indhold efter mit skøn må siges at være af til dels privat karakter. Der har desuden, før kriminalassistent sagde sagen fra sig, været turen til Ni-be på cafe og et tilfældigt møde på restaurant John Bull Sct. Hans aften i 1999.

Der har under straffesagen imod JC været bevisførelse om det påståede kæresteforhold mellem kriminalassistent og (den kvindelige klient).

Retten bemærker herom, at den ikke på baggrund af det oplyste om møderne de to imellem finder grundlag for at antage, at kriminalassistenten har været personligt involveret i sagen på en sådan måde, at dette kan have betydning for rettens bevisbedømmelse.”

.....

”Med hensyn til brevet fra april måned 1999 bemærkes indledningsvis, at der hos anmelderen på den ene side og hos kriminalassistent og (den kvindelige klient) på den anden side er forskellige opfattelser af, hvorledes indholdet skal forstås.

JC opfatter brevet som en kærlighedserklæring fra kriminalassistent til (den kvindelige klient). Kriminalassistent og (den kvindelige klient) har begge givet udtryk for, at de opfattede det som et trøstende og opmuntrende brev.

(Den kvindelige klient) har indenretligt den 15. maj 2000 under sagen mod JC forklaret, at hun og kriminalassistent ikke har haft personlig eller skriftlig kontakt ud-

over, hvad der vedrører sagen, og der har ikke været noget venskabs- eller kæreste-forhold imellem dem.

Kriminalassistent har indenretligt den 30. marts 2000 forklaret, at der ikke har været private telefonsamtaler eller private breve mellem ham og (den kvindelige klient).

Begge undlader således at omtale brevet, hvilket må give anledning til overvejelse af, om der skal rejses sigtelser/tiltaler for falsk forklaring for retten.

STATSADVOKATEN

Det er ikke min opfattelse, at dette skal ske, idet jeg vurderer, at det ikke vil være muligt at løfte bevisbyrden for, at der hos de pågældende har bestået et forsæt til at afgive falsk forklaring.

SIDE 17

For det første kan anføres, at afhøring om brevet kom mod slutningen af for begges vedkommende en lang og detaljeret afhøring om sagens øvrige, komplicerede aspekter. Der er efter retsbogsudskriftens ordlyd ikke tale om, at nogen af dem udelukker eksistensen af et brev, men de bestrider, at der skulle have været tale om privat kontakt imellem dem.

For det andet kan for kriminalassistent vedkommende endvidere anføres, at han umiddelbart efter at have afgivet forklaring i retten den 30. marts 2000 afgav en notits til sagens anklager om, hvad han var kommet i tanke om vedrørende brevet, hvilket efter min vurdering klart taler imod, at han skulle have næret et forsæt til at afgive falsk forklaring.

For det tredje kan anføres, at der efter det foreliggende synes at være afhørt ud fra JC's kendskab til brevet. Det havde derfor været mere hensigtsmæssigt at spørge direkte til dette i stedet for, som åbenbart sket, i mere generelle og åbenbart temmelig forblommede vendinger.

Endelig findes det ikke ganske at kunne afvises, at brevet for kriminalassistenten og (den kvindelige klient) har fremstået som vedrørende sagsbehandlingen.”

Min afgørelse i sagen

Den 20. august 2001 traf jeg med Politiklagenævnets tiltræden afgørelse i sagen, hvorefter jeg ikke fandt grundlag for at rejse sigtelse for hverken embedsmisbrug eller falsk forklaring for retten. Jeg udtalte samtidig over for kriminalassistenten:

.....”at De efter min opfattelse i løbet af foråret 1999 blev inhabil til at behandle sagen, og at De forud for den 12. juli 1999 – i hvert tilfælde, da De skrev det omtalte brev til (den kvindelige klient) - burde have frasagt Dem sagen.”

Den efterfølgende behandling af sagen.

JC’s advokat påklagede denne afgørelse til Rigsadvokaten, og under klagesagens behandling fremkom et nyt vidne, der bl.a. oplyste at have kendskab til endnu et personligt brev mellem kriminalassistenten og (den kvindelige klient). Jeg iværksatte herefter fornyet efterforskning i sagen og anmodede samtidig Rigsadvokaten om at omgøre min beslutning om påtaleopgivelse over for såvel kriminalassistenten som (den kvindelige klient), hvilket skete.

STATSADVOKATEN

SIDE 18

Det omtalte nye vidne viste sig efter flere afhøringer ikke at have direkte kendskab til et yderligere brev, men anførte, at JC havde et sådan i sin besiddelse. Ved den efterfølgende afhøring omtalte JC nogle breve skrevet af kriminalassistenten i foråret 1999, men han ønskede ikke at udlevere disse. Kriminalassistenten blev afhørt herom, og fremlagde herunder to breve, som han havde skrevet i sagen, og begge var af ren tjenstlig karakter. Jeg fandt derfor ikke grundlag for at fortsætte efterforskningen mod kriminalassistenten for hverken embedsmisbrug eller falsk forklaring for retten. Politiklagenævnet tiltrådte denne afgørelse.

Rigsadvokaten behandlede herefter JC’s advokats klage over, at efterforskningen mod kriminalassistenten var afsluttet. Rigsadvokaten traf den 27. juni 2002 afgørelse i sagen og anførte bl.a.:

”Jeg har endvidere meddelt klageren, at jeg kan tilslutte mig statsadvokatens vurdering, hvorefter det ikke vil være muligt at føre det til domfældelse i en straffesag fornødne bevis for, at De har haft forsæt til at afgive falsk forklaring for retten.

Jeg kan tilslutte mig statsadvokatens opfattelse, hvorefter De i løbet af foråret 1999 var inhabil ved sagsbehandlingen, og at De på et langt tidligere tidspunkt end den 12. juli 1999 – i hvert tilfælde, da De skrev brevet af 14. april 1999 til (den kvindelige klient) – burde have frasagt Dem sagen. Også jeg finder dette kritisabelt.”

Mine bemærkninger:

Det fremgår således af min afgørelse, som er tiltrådt af Rigsadvokaten:

- at jeg fandt, at kriminalassistenten på et tidligere tidspunkt – i hvert fald da han skrev det omtalte brev - burde have frasagt sig sagen.
- at jeg af egen drift undersøgte spørgsmålet om, hvorvidt der skulle rejses sigtelse for falsk forklaring.

- at jeg selv anmodede om at sagen blev genoptaget, da et nyt vidne tæt på JC meldte sig og forklarede om yderligere breve af privat karakter. Dette kunne ikke verificeres, da JC nægtede at udlevere de påståede breve til mig, og
- at jeg - navnlig på baggrund af, at kriminalassistenten få dage efter retsmødet den 30. marts 2000 henvendte sig til mødende anklager og oplyste, at der havde været et brev af mere personlig karakter i foråret 1999, men at han ikke selv havde kopi heraf, og at han ikke havde tænkt på dette brev, da han besvarede forsvarerens spørgsmål under retssagen, - ikke fandt, at der kunne føres det til domfældelse nødvendige bevis for, at der var forsæt til falsk forklaring for retten.

STATSADVOKATEN

Min behandling af sagen og dens udfald er udtryk for en almindelig bevisvurdering, en bevisvurdering, der er tiltrådt af Rigsadvokaten.

SIDE 19

6. Inhabilitet i øvrigt.

Et af Nordjyske Stiftstidendes synspunkter er, at jeg er inhabil i forhold til Ørskov-sagen, fordi jeg har været ansat i flere af de nordjyske politikredse.

Det er korrekt, at jeg har været ansat i flere af de politikredse, som hører under mit område. Det samme gør sig gældende for flere af mine medarbejdere. Således har en vicesstatsadvokat eksempelvis været ansat i Frederikshavn, Hjørring og Aalborg politikredse, en anden vicesstatsadvokat har været ansat i Hobro, Aalborg og Randers politikredse. En statsadvokatassessor har været ansat i Frederikshavn, og en anden er konstitueret i en periode af ni måneder og skal derefter tilbage til sin stilling som politifuldmægtig i Aalborg.

Det er min opfattelse, at tidligere ansættelsesforhold ikke i sig selv medfører inhabilitet i forhold til sager fra det tidligere tjenestested. Kun hvis der er et mere personligt bekendtskab/venskab eller det modsatte med en part i den sag, der er til behandling, foreligger der inhabilitet.

Alle disse medarbejdere behandler således alle typer af sager fra deres tidligere tjenestested medmindre, at der er tale om en klagesag, og de har medvirket ved sagens afgørelse i politikredsen, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4.

To af statsadvokatassessorerne har familierelationer i en politikreds i området. Den ene er datter af en politimester i området, den anden er gift med en politiassistent ved en politikreds i området. Også i disse tilfælde er det min opfattelse, at der ikke foreligger inhabilitet, medmindre deres familiemedlem eller andre, som de kender godt, har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagen, eller der foreligger omstændig-

heder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

I øvrigt gælder den almindelige regel, at det er den medarbejder, der har et habilitetsproblem, der skal gøre mig opmærksom på det, jf. forvaltningslovens § 6, stk. 1.

Jeg har dog af hensyn til tilliden til de afgørelser, der træffes ved embedet, tidligere besluttet, at den assessor, hvis far er politimester, ikke behandler politiklagesager eller andre klagesager fra den pågældende politikreds.

Jeg har således i de ovenfor omtalte sager samt generelt i forbindelse med sagsbehandlingen ved embedet handlet i overensstemmelse med gældende regler på området.

STATSADVOKATEN

SIDE 20

7. Sammenfatning:

Alle fem sager, som Nordjyske Stiftstidende har omtalt, er behandlet af mig i perioden fra 2000 til 2005. Fire af sagerne er behandlet efter retsplejelovens kapitel 93 c som politiklagesager. Den femte sag var en ankesag ledsaget af en klage over politiets dispositioner. Sagerne har alle været undergivet almindelig sagsbehandling, og der er foretaget sædvanlig bevisbedømmelse og juridiske vurderinger. Afgørelserne har i alle fem sager har været påklaget til Rigsadvokaten, der i fire af de fem sager tiltrådte min afgørelse. Et af de rejste spørgsmål – om domsmanden – har endvidere været behandlet af Vestre Landsret og Den Særlige Klageret.

E. Cassøe
statsadvokat